

для масового поширення нашої соціалістичної організації та присутності ділом п. р. до підпису свідання колись соціалістичні ідеї.

— **Свідство і спільна відомість провонатора** Новолуча убитого саме в часі, коли свідання кожен лави судили присяжних, тому розправа проти підполіт-ука у виступі Леоніда в Богданів Митеня в Тернопілі та Володимир Галахов в Тернополі коло Кошівців, може відбуватися швидко в термін п. р. Як відомо, співробітник убитого в Тернополі Митеня і син суденого офіцера Востяк Герман, коті втекли до більшовицької України, були в Тернополі в комендантському поліції, що з прихвату комуністичної партії, а в грудні 1925 Степан Королюк убитий 6 грудня 1925 Степан Королюк убитий цієї партії, як небезпечного провонатора і що в пошуку виступів тепер у кінці невинен. Акти знаходяться тепер у прокуратурі в Тернополі. Невідомо, що прокуратура з спіланою прокуратурою Митеня і чи не в пошуку актів до „доповіді“ слідчого судді Германов, чому це саме свідство може провонаторів позитивно „арештовувати“ Митеня і Галахов можуть дати свідати у свідній виступі.

— **З лавицьного багню.** Арештували двохсотого тисяча Райса, який виступав як лікар у колі молодих артисток та їх приятелів, поставивши їм морфій та кокаїн. У зв'язку з свідством у його справі вказано, що в цю справу в записках підписав, злепорозумованих легким життям та сумним наслідком коханнях паркетів і нечесного кохання. Одна з лікарів, що приходила з підмогою дівчат, відповідала перед судом за недостатні засоби „розпуску“ п. Молоді, що поставили дівчат паркетів, заманували від них любов або гроші.

— **Розмови на Акрополі.** Греське міністерство освіти заявило, що в наслідок фінансової кризи не може продовжувати археологічних розкопок на Акрополі і тому передає цю справу американській археологічній школі в Атені, яка при підмоці свого уряду продовжує ватиме працю.

— **На мисраду, загодом „Кооператив Українського Театру“** та „Богемі“, дня 5-го лютого п. р., можна одержувати особисті записання в „Кооператив Український Театр“ вул. Руська 18, п. р., від 9-1 ранку.

— **3 міна.** В кім „Коперник“ почався прем'єра великої сенсаційної драми з дивного життя в 11 діях п. р. „Чоловік у горючій кулі“. Грають атлет: Альфред Гадор і акторка париського цирку Мілан Бобля.

— **25 лут на Митрополіччя Престані** — Богословія кн. 1-2 (1926). Збірка розвідок присвячена життю і творчості нашого Митрополита А. Шестинського, який був небагатим другом. Ціна 1 дол. Львів, Кооператив 36. 1899 2-2

— **Концерти Любим Нолеса** (які були переложені в причині небути концертанти) відбудуться в днях 17, 19, березня п. р. в залі Народного Дому. Продажа квитків розпочнеться в понеділок (1.11.26) в Капітанів Шенечка (Ринок 10). Попередні замовлення є важкі. Місія стовці продаж квитків Т-ва Лисенка (Шашкевича 5) від 3-6. 1312 1-2

мач, що вони виступали для заохоти інших, одначе вони могли мати на меті лише виступати, а не вилізати. Наші люди, захоплені ними, масами виступали, а навіть є такі випадки, де цілі родини хотіли продати своє своє галазство і вилізати. Можливо, що на еміграції по Перу є правдиві і не маси інших помітних осіб, одначе все такі в душі сумніваються в її правдивості, і тому осмілюючись виступити з цієї справи до Хмельної Редакції. До мене зголошуються люди з запитами, яка це країна Перу, як там можна бути заробити, чи там люди можуть там жити та такі інші речі. Я перешукав різні географічні описи, та ніде в них не надіслав опису цієї країни, а великої географії не міг ніде знайти, щоб представити людям положення, яке їх жила у тій давній країні. Всітаки я відраджував їм всім сказати, показую малу, значущу, що будуть жити серед індів, але їм того мало, вони хотіли знати все, що торкається цієї країни і їхнього там життя, а я — на жаль — не можу нічого докладно сказати. Тому звертаюся до нас з тим запитом. Прошу негайно розкрити справу еміграції до Перу, описати обичаї цієї країни, її промисли, продукти, яку можуть одержати там наші люди право, чи годі видержати такий клімат, взагалі все, що торкається еміграції і тої країни. Думаю, що всі наші часописні повинні помістити і подати зважених в тій справі.

Крутанніна в справі заробіткової еміграції.

Передчура (я ч. 41 з 25. ч. м.) подали ми можливі довідки інформації про сезонну еміграцію на заробітки до Німеччини.

У зв'язку з тим довідкуємо, що деякі старости нехотіли подати до міської п. р. повення, одначе впустили найближче: безпосередній зв'язок робітників з німецьким граничним урядом в Канажні (устан 16-ий поділки нами покосили). Старости нагадували, щоб тільки їм віддати всі реєстраційні листи, а вони вже порозуміються з німецьким граничним урядом і якщо буде місце, давати знати готовим до виїзду робітникам. Сумніваємося, що може бути зліз з такої старостинської муми. Тому слід то чи держатися поданих нами вказівок і безпосередньо звертатися за місцем на роботу до них, граничного уряду (Осіння і в Канажні, Deutsch-Oberstein). Ті рідні робітники, які вже перед війною були на роботах у Німеччині, повинні зазначити це в своїх реєстраційних листах та вказати місцевість і власника, в якого вони працювали. Це багато може допомогти в одержанні роботи, бо Німці є прихильні до званих вже собі робітників. Довідкуємо також, що старства в Ярославі, Жоворі, Раві Руській і Жовки одержали порушення вислати зі своїх повітів по 30.0 (всього) робітників на роботи до Німеччини. Наші люди з тих повітів повинні негайно зголошуватися, щоб ким иншим не виконано тієї квоти.

Лист до Редакції.

В справі фондациі бл. п. о. Мисифа Фоліса.

Опінія Комісії.

Куратори фондації бл. п. о. Мисифа Фоліса для сиріт української народності і греко-католицької віри має честь звернутися до Хмельної Редакції з вичиним проханням помістити на сторінках „Діла“ отже комунікат:

Вислідок заміт, піднесених о. Стеф. Ониськоичем у статті під заголовком „Господарка народів майном. Історія одної фондациі“ („Діло“ з 20. вересня 1925. Ч. 210) покинула Кураторія фондації бл. п. о. Мисифа Фоліса для сиріт української народності і греко-католицької віри і родина фондатора Комісію для релігійно-господарського майна фондациі, та Комісія на основі актів Кураторії та на підставі оглядів фондациного майна на місці в Сквилові і внаслідок перешування свідків видає односторонню отсю опінію:

Загальний стан фондациного майна, яке в часі смерті фондатора було перетягнене догми, поправляє ршучо завдяки зусиллям Кураторії так, що високоатрибуційні наміри фондатора осмислювали в Сквилові господарсько-садивничої школи, наближаються до здійснення — а саме:

Майно фондациі обіймає 75 моргів ґрунту з будівлями в Сквилові, з чого було понад 19 моргів предметом спору з громадою в Сквилові. Під загрозою примусового вилучення продано в червні 1925 р. на вискочку цілих 50 моргів ґрунту за ціну 1092.00 золотих так, що при фондациі залишились в Сквилові несприйняти 25-морговий простір (в т. м. цілих садів будівель), що воно вистаряє на осадження агальні господарсько-садивничої школи.

Завдяки безперерній праці і великою та безкорисним зусиллям Кураторії закуплено негайно для фондациі зовсім новий від довгі оціно 100-морговий фільварок з закладом (школою Олександрівською) разом з інвентарієм за ціну 19.100 американських доларів і через що внаслідок тисняк іно задоволенням фондації і дані повення макетного стану фондациі і дані фінансуванням згаданої школи.

Внаслідок смерті фондатора фондацийна майно було обтяжене довгами в сумі оціно 23.000 корон (не вилучаючи в ці вискочку) та лаватом в висоті 20.000 корон. Значно більшу частину цих довгів вже сплачено і залишились ще до сплати довги в висоті оціно 12.000 золотих та згаданий легат, досі судово ще несплати.

Крім того злившись до довгої ратальної солти решта цілих купів Закарпаття в сумі 3.100 американських доларів і решта повенності також в сумі 4.200 золотих.

Покликавши фондатором до здійснення майна Кураторія внаслідок від самого початку заходів фондациного майна через установленого судово адміністратора п. д-ра Е. Гена Глозешнього, в якого бувало від самого початку спочасував самі самі безпосередній нагляд над тим майном.

Від 1. квітня 1920 р. до останніх часів повенності у Сквилові була предметом аренди, а арендарем та повенністю в. Е. Д. на основі її вилізних офіцій і на основі загально прийнятих контрактних умов.

В часі обійняти цієї аренди будинки та кількаорганізації Звільненої сад виходили в дуже лихому стані, спричиняючи великими подіями, головню в часі польсько-української війни.

Цей стан річ значно погіршився в часі господарних злиднів повенності, передором через і недовідат та через невіддодні відносини. Ізза недостаті відновлення наглядку і способів забезпечення частини економічних будинків, яку можна було дешевим коштом виставити, звалювалося, а матеріал з цих звалюваних будинків, та з організ частинно розкрадено, а частинно злигав.

Ізза недостаті фондів не могло бути безсид при повенності повенності передового стану, як цього вимагала би національна господарка, і тому обмежено і з принятими частинно репарації мешкального будинку і до перебудови зиншеної більшої столу — на мешку.

Супроти цього стану річ не стрічає ні Кураторію, ні її смислика п. д-ра Евгения Глозешнього, який з заміт руйнування фондациного майна, який злигав міг би висувати зі згаданої вище статті „Діла“, а який — на основі вислуду доходжень — рішуче не був в інтересі доходжень статті о. Стефана Ониськоича. Львів, дня 19. лютого 1926 р. о. Теодор Рожанківський, Юліан Федусевич, о. Іван Федисинський, Гр. Тершаківський, М. Іворидло.

Отсю опінію Комісії подає Кураторія фондациі до відомої громадянина — Львів, дня 25. лютого 1926 р. Крило-паніи Митр. Мейтуді о. Василь Толяков в заступстві Ісєвєнєнта, професор д-р Кирило Студинський, Михайло Ляцький, д-р Володимир Ревюк.

Заява о. Ст. Ониськовича.

Отсим заявляю, що в моїй статті в „Ділі“ з дня 20. вересня 1925 р. ч. 210 під заголовком „Господарка народним майном“ мав я намір викласти приликий роз'ясню заміт, кружляючих у зв'язку з трагедією подіями фондациних ґрунтів у Сквилові і купів фільварку в Закарпатті, а то в інтересі загальної справ, а не мав я наміру такого особисто, а зосередити д-ра Евгения Глозешнього з Львова обиджувати. Заміт про адвокатські кружки при макеті фільварку в Сквилові в посесію не відноситься до д-ра Евгения Глозешнього тільки до нього особи, Львів, дня 19. лютого 1926 р. о. Степан Ониськоич.

Всячина.

Найдорожча книжнина. Здається, що найбільшу суму, яку заплатили до цього часу за один примірник архаїчної книжки не бідня Гутенберга продана на аукціоні в Нью-Йорку 16-го ч. м. Її купив один з найбагатших світових колекціонерів д-р А. С. В. Розенбах з Філадельфії. В р. 1923, який американський колекціонер Карло Ілфоратілім заплатив за нього копію библії (Мазаринську) тільки 60.000 доларів. Книжка куплена Розенбахом є слава в Мельх. За нею добувають мільйон Морган і групу людей, що хотіли її купити для Соброра с. Іаана. Ця література тривала 5 хвилин і діншла хутко до 100.000 доларів.

Оповідь.

До в. д. студентства! Подастесь до відомо, що в Познані осмислюється Товариство під назвою „Громада Студентів Українців в Познані“. Звертається на адресу: „Kolo Studentow Ukraincow w Poznaniu“ Umiejscowienie — За будинком В. Ружайського голова, С. Моздзевський секретар.

Курс інструменторів на селі. „Союз Українок“ у Львові при допомозі Товариства „Прогрес“, У. 14 1. „Сільськогосподар“, Українська Захоронка“ і „Труд“ устроює курс для інструменторів на селі.

Курс почнеться 5. березня (жовт) п. р. і триватиме 5 місяців. Навча буть обов'язки: Підготовку до культ.-освіт. праці на селах, основні агропедичні, гігієнічні, ведення забороню, шукати крою і шити та домашнього господарства. На курс прийматимуться кандидатів з українським семінарем. Першеставо мають архаїчний учитель і ученик шкіль У. П. Т. Мисенко. Опісля вносить 30 коп. Учасники мають самі подіяти про повення. По успішному курсу учасники будуть звиняті як учасники курсу крою і шити по селах і промисли дитячих садків. Писання згодом шкіль на дещо шкіль до „Союзу Українок“ Львів. Рутоського 22/1, устроює агропедичні та інші шкільні від 10—12 ранку. Опісля звільняється з дном отворення курсу в. 5. вересня (жовт) п. р. — За Головою Вихід „Союзу Українок“ М. Моздзевський, М. Мрад писарка. 1301 4-5

Дрібні оголошення.

НИКОЛА БІЯК син ФЕДЯ з Товстенського збуває військову книжку, яку утратив. 1308 2-2

СМЕШЛИСТ переповісти Євгенія і т. д. Микола Кризевич, Львів, Підкарпатський ч. 12. 1223 6-10

ДЛЯ РІВНІА, ПРИ МІСЦОВІ, СКЛАДІАРИ. В Товстобачках пов. Ізяславля на продаж новий мурований під дахом дім о 7 убиків, будинок господарський, під морга города, під морга поля. Місце дуже добре на селі. Пова можна докупити з парцели. Відомість у управленні школи в Горожані зостає у вас Гала. 1317 2-3

УЧЕНИЙ, літ 43, бажає навчати перекладу в „Григоріанській шкіль і інтелектуально ладно. Невідомі встановлення праз з фотографією слати до Адміністрації „Діла“ до 10. березня для „Шкіль“. 1313 1-3

З БРАКУ знайомства отже дорогого пошуку мужа для моєї сестри, 18-літньої панночки, музикальної, лагідної адалі, яка має в поштові місцевості вартості 4000 доларів. Першеставо мають мужичин середнього віку, з вищою освітою, на становці. Зголошення слати до Редакції „Діла“ під „Наву“. 1314 1-1

ОШІНКО, що складається з праси і м'якшк, відступити в добрім стані Черковині Брагню, Відомість в Уряді пароліборіи. 1315 1-3

ЛІКАР-УКРАЇНЦІ, оженившись з дівчиною, котра мала би більший майно. Фотографія пожадана. До Адміністрації „Діла“ під літ. „Бесна“. 1316 1-2

ІНТЕЛІГЕНТНА, самітні жінка, що розуміється на домашньому господарстві, опісля і совісно, пошукує місце до заряду домою у священника або в міст. Зголошення до Адмін. під „Ошад“. 1317 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відомі.

Спеціаліст негуд очей

д-р Б. Рапп

після спеціалізації на віденській і львівській школах, поверну в ордину в окулісти 1278 та недугах вух, носа і горла 8-10 в Коломиї, Миківка 1.

Спеціальні Варстати

для направи нових „Ford“ 1276 оригінальнім складових частях 5-

Витовд Транда

Львів, вул. Подільської 2

Реставрація і чиннати до сніданку НОСІА НОСІ, Львів, Чарницького 19 тепер від утворюю п. Карла Трачича по підкопці відновлення поруч з'являється сніданки, обідні і вечерні на сніжк десертним маси, навіть до мешковок. Обідні з трьох накрать зод. 1.00 (до 3-х) Моно... для сталых абонентів знаменитий. Львівський відкритий до 14-00 ввеч. 1243 4-5

Вписи на кріп

суком і біда продовжується до дня 2. березня 1926. Курса триватимуть 3 місяці. на місці існує і садибниця. Опісля звільняється від 8-1 і 3-6 год.

ЖІНОЧА СПІЛКА „ТРУД“

1318 1-3 Львів, Ринок 30, 2-й дім

Вагання.

"Дух Льокорна", дух пацифікації повсюди Європи і мирної співпраці над її підбудовою, не найшов сприятливого ґрунту в Польщі. Не значить це, що польська республіка єдина річка волюнтаризму. Ні, час для побачення слабкою проминув і по всій повздовжності моста не перестав. Найкращим доказом цього є хоч би відомий "Катинський" виступ Муссоліні, який в передвоєнні часи був би класичним сам-он belil.

"Дух Льокорна" сутіється в Польщі з інших причин. Основа, на якій спочивало великодержавство Польщі, її певність і безстрах, усувається з під ніг, а не викликає глибокої вагання в Польщі політичного й економічного характеру. Французький протекторат, який до Льокорна був неспорядуваною стіною польської політики, сьогодні втратив своє основне значення. Забезпечена в своїх границях Франція, з одночасним позбавленням її ролі диктатора Європи має інші ніші завдання й інші клопоти, як бути опікуною й повелителькою молоді й хирлявої польської республіки. Франція сама примушена обороняти свій великодержавний престиж і шукати виходу зі складного й незавидного економічного положення.

Задомання французької бази впливає постійні вагання в Польщі, тим більше, що оба ці суєди: Німеччина й СРСР, досі виклеті європейськими потентатами, набирають сил і значення та стають важливими, а в багатьох справах рішучими факторами.

На європейсько-азійським континенті в сучасній добі стоять проти себе дві сили, два велити: Британська Імперія і Радянська Унія. Перша з них керує діяльністю Ліги Націй, друга діяльністю Комінтерну. Польща знаходиться між молотом і кувалдою, вагаючися, на котру ногу ступити, до кого прихилитися. Очевидно, Польща не є нулем на європейському континенті, вона уявляє собою деку, поки що невідомою вартістю якої шлях між Сходом і Заходом, якою географічна одиниця, що відділяє Німеччину від СРСР, якою база майбутнього ладу між обома велитами, якою резервуар фінансової сили для постороїної розпорядності.

Обі супротивні сили намагають-

ся приєднати Польщу. Англія бажає її заповнити у своїй пані, а СРСР, підчинити своїй впливам.

Між ними двома силами бється польська політична думка, виступає польські державні мужі, не бачучи ні провітку, ні виходу зі складної вулиці. До того ж економічна катастрофа в Польщі зближується семимильними кроками. Безробіття, досі помітне тільки в містах, як пошесть перекидається на село. Досі що крім безробітних окутує туман повної апатії. Вони молчать, жовтають, просять, безпомічно витягають руки, але хто зна, чи це не завіша тишина перед бурєю! Заходи здобути позичку, найти перемиш, шоби можна спокійніше розв'язувати повільно назріваючі соціальні проблеми, не дають позитивних писелів. Ясно, що економічна криза і фінансова скрута не дають змоги Польщі не лише утвердити, але навіть зазначувати великодержавницьких аспірацій.

В таку хвилину стало актуальним прийняття Німеччини до Ліги Націй і надання їй постійним місцем в Раді Ліги. Польща побачила себе загроженою. Зріст сил і зміцнення значення Німеччини не ворожить добра Польщі. І в Німеччині, і в Англії ясно говориться, що направлення кризис, заподіяний Німеччині версальським трактатом мусить — скорше, чи пізніше — відбутися коштом Польщі. Тому у Варшаві постановлено добиватися постійного місця в Раді Ліги, а в Парижі поширено що концепцію ще й на Еспанію та Бразилію. Таким чином Польща бажає забезпечити себе перед можливими несподіванками в лоні цієї міжнародної установи, а Франція намагається зрівноважити англійський вплив в Раді Ліги Націй.

Офіційна поведінка Англії в справі збільшення постійних місць в Раді є таємно-здержлива, хоч за кулісами розвивається повною парю антипольська й антифранцузька пропаганда. Погроза Німеччині, що возьме назад своє згошення, негативне становище Японії і різкий спротив Швеції є досить пророчистим висловом англійського негодунства в приводу польських аспірацій. Зовсім природно, що таку саму акцію веде й протина сторона. Хоч Бріан застерігається, що пресова дискусія на тему збільшення постійних членів Ради

Ліги тільки неспотрібно шкодить справі, а який рішучий голос мають заінтересовані держави, то востанок настільки домагаються Бразилії й Еспанії та погрози Польщі про виступлення з Ліги Націй є яскравим проявом контракти.

Англія, пригортаючи Німеччину до дома Ліги Націй, бажала в той спосіб винагородити її всі допущені пониження та з часом стаючи собі вірного приятеля в рішучій кампанії між нею і СРСР. З тих самих причин вона не нехтує й Польщею. Кожна сила може придатися у відповідний момент. Але Польщу бажас мати Англія не поруч себе, не в рівноправному і рівновартному становищі, але у підчиненому відношенні. Англія хотіла держати Польщу на ланцюгу, як "скажену собаку" — кажучи досадними словами пос. Бріан. Зовсім природно, що проти такого вазального становища бунтуються керівники Польщі, але хто зна, чи акції з огляду на грізне економічне положення не будуть вони змушені покоритися перед вселишним долларом чи фунтом і ввадитися ролю, призначеною Польщі сильними цього сага.

В нерішучих погрозах Польщі брешить ще одна нотка: можливість тіснішого порозуміння з СРСР, або — як знову делікатно вислов-

люється Лос. Бонль — можливість створення світового Льокорна. Радянська Унія, яка сама задирається і за недостатні капітали, не може блиснути моточкою перед польськими очима. За те радянські політики відкривають перед польським поимислом великі горизонти, голодні на промисловий товар ринки азбуги в СРСР. В такому випадку Польща одержала б задоволення в неперорудності своїх сілних границь на довгий час, але одночасно звільня мусила б піддати впливам радянського сагогала. Такий чиним відбудулося би мирне законнотичне Польщі кремльським керівниками, і вона — скорше чи пізніше — яко сила до перестрою на радянський зразок дежиза опинилася би під крилами Комінтерну.

Зовсім природно, що в теперішньому моменті Польща не є повністю дисцлована до тіснішого зв'язку з СРСР. Однак несподіванка не є виключені. Польща поки що вагається між Заходом і Сходом, але на довшу мету важко буде їй задержатися у вічній політичній й економічній неспівності між двома силами. Кожний інший вихід буде тільки палативою на якийсь час. Треба признати, що польські політики мають важке завдання перед собою.

Ф. Ф.

"Фактична автокефалія".

Міністерський проєкт у справі правного положення православної церкви в Польщі.

(Продовження.)

Так представляються основи устрою "автокефальної" православної церкви в Польщі. А тепер приглянемося главі законопроекту, що обіймає "особові справи".

Коли митрополити стілець православної церкви в Польщі є неоспаданий (себ-то коли помер митрополит або його проженуть), то президент держави скликає єпископів на єпископийний Синод під своїм проводом.

Модні овони для пань на ностію-ми, плащі, мужеські сунна, шовни, шифони поручає по низьких цінах фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.

Філії в Тернополі і Стрию.

У виборі беруть участь дисцелійні єпископи і ті єпископи-помічники, що заступають дисцелій. При рівності голосів рішає президент. Коли митрополита не вибрано одногласно, то президент має право veto. Єпископів голосування мусить відбутися наново, один раз не важко і голоси єпископів-електорів за кандидатуру, якій спротивився президент після першого голосування. Вибраний митрополит обіймає урядовання, складаючи присягу на вірність державі до рук президента і одержує від нього номінаційний декрет (§ 14). Вибір єпископів відбувається на Соборі, скликанім митрополитом. Щодо особи кандидата треба спершу одержати згоду уряду. Вибраний єпископ обіймає урядован-

м. ЗАПЕЧЕН.

Український селянин.*)

(Зависає мандрівного кореспондента.)

Тихо в українському селі... Мають тільки від часу до часу загляне якийнебудь приїжджий з райкому або ради, поговорить про політику, про податок, про середнячка і газетку сайку привезе. І це добре, бо в хаті-читальні, що стоїть у самій середині села, всі газети старі, а книжки видані ще 1922 і 1923 р. А книжки це такі, що їх всі грамотні хлопці давно на палять знають. Заядлозні, посмаровані ті книжки, так що новий міський гість боїться їх у руки брати.

Поїде приїжджий домі, до великих мурованих кам'яниць, а дядько візьме ту газету, яку тактой лишив у хаті-читальні та поверне сюди і туди, дасть комуся писемному прочитати, а сам слухає, і слухає й так, як слухав в церкві не зрозумілу проповідь або псалтирю над покійником. Слух є скупчене, туго склониши голову на бік. Зітхне в тому місці, де жалісно написано, вискається одним пальцем, обітре руку в полу каф-

тана і знов слухає. А з уст письменного котяться слова як горох. Точнісінько як наш дядько — думає дядько, — тільки дядько має чорні зуби, а той має їх як кінь.

Середняк, бідняк, кулак, змичка, виробничтво, порядок... доноситься до його вуха.

Щодо порядку — то добре сказано — перебе несподівано дідько. І знов замовчить.

Що він думає? — Хто його знає! — На всякий випадок, процес його думання свій, питомий, особливий, чорноземний...

Скінчилося читання. Дядько поволі розходиться. Мовчать. Або говорять про своє, буденне, мужицьке. Про сани, які "слід було би направити", про конячку, яка "щось на праву ногу козидас"... А про те, що прочитано ні слова.

Зрозуміли, чи не зрозуміли? Не відомо. Темна душа мужицька, темна як темний ліс, що починається ось там за селом.

Рісники агітляків допускаються великої похибки, коли представляють кулака в виді трафаретної фігури якогось шинкара, трактирника або коршяара, з великим пузом, в камізьолі, а ланцюшком від годинника і з великою рудою бороною. Такий кулак умір, такого кулака ви тепер у селі ніде не стринете. Його зміна

жовтень ґрунтовно і можна його оглядати хіба тільки в музеях старовини, а не на плоті біля сільради або райради. До такого плякату мужик підійде, погляне і відійде.

— У нас таких нема, — скаже він.

І він має слухність. Явне висміювання своєї кулацької природи тепер, очевидно, не в моді.

Недоцільно також прихити до села і спитати:

— А що, є в вас кулаки?

— Ні — скажуть вам, — нема...

Та коли ви приглянетеся, то побачите, що є і навіть багато є.

Кулаки стали нині проворними. Перш за все кулак зає себе тільки "середняком", і він готовий видрапати вам очі, як ви натякнете, що він кулак. Давно такий кулак найма собі робітників явно, скажимо, від Миколи до Покрови". А тепер він наймає на сінокос, на жнива, на збори хліба, на приіз дров і т. д., але за кожним разом окремо. Навіть більше: він не наймає наймички на весь час косовиш, на всі жнива, а на кілька днів, а потім попереві знов на кілька днів. Це він називає "троха допомоги в роботі".

Відбросок кулаком за хліб, за насіння відбрасується теж зовсім іннакше як давніше. Перш за все, кулак не має вже тих шмалів, а дядько колись явно позичав грошадуючим євудам під умовною відробку означеного числа днів за відсотки. І

шмаліри забрала йому революція і в них тепер містяться кооперативні крамничі та кооперативні склади. Кулак має тепер усе в хаті і в горищі, під підлогою, під порогом або в садку під землею. І позичає обережно. Дас збіжжя тільки "телим" людям, таким, що його не підведуть, не зроблять скандалу, не вивалять. Та й за те треба його просити зі слезами на очах, щоба допроситися пуда, двох збіжжя до весни, або до нового врожаю. Загально думають, що й відсотки берє кулак тепер менші ніж переш революцією і умова відробку дас зносніші. Словом, "кулак" тепер збився дуже прозорним і "зрадичиця", або краще пригносився, як міг, до обставин.

Це — старий кулак, дореволюційного походження. Газ є в українському селі і підком новий тип кулака, зовсім радянського походження. Він занятий поперховістною охайнім, не грубий, ходить у курті майського зразку і в "галіфе". Він розвіроно молодий, 30—40 літній брав участь у імперіалістичній війні, а в громадській війні він працював переважно в господарських відладах. Найк з нього виробились незале і він тріпає ним звазато, просявляючи перед за все радянську владу та поборюючи найбільше того, щоба його не підознали в негативному відношенні до радянських порядків.

* Московська "Економіческа Жизнь" з 6. II. 26 р. привела як нарис І. С. Давидова про українського селянина. "Пірсхоскобл" про кулака". Подано його в українському перекладі від журналу "Пірсхоскобл".